МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор
_____ Олександр ГАЛИЧ
01 квітня 2025 р.

П Р О Г Р А М А
вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності за ступенем Доктор філософії

освітньо-наукова програма Ветеринарна медицина
спеціальність Н 6 Ветеринарна медицина
галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
ступінь вищої освіти Доктор філософії
на 2025 рік

ФАКУЛЬТЕТ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

ПОЛТАВА – 2025

Програму підготували:

1. ЄВСТАФ'ЄВА Валентина, доктор ветеринарних наук, професор;
2. КИРИЧКО Борис, доктор ветеринарних наук, професор;
3. КРУЧИНЕНКО Олег, доктор ветеринарних наук, професор;
4. ДМИТРЕНКО Надія, кандидат ветеринарних наук, доцент.

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина»
Протокол від 12 березня 2025 року № 8

Голова _____ Надія ДМИТРЕНКО

ЗМІСТ

1. ВСТУП..... 4

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ..... 5

3. ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ В РОЗРІЗІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН..... 6

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА..... 10

1. ВСТУП

Нині розвиток вищої освіти підпорядковується законам ринкової економіки, що вимагає підготовку докторів філософії з ветеринарної медицини, які повинні мати фундаментальну теоретичну та практичну підготовку, здатних до продукування нових ідей науково-дослідницького та інноваційного характеру, розв'язання комплексних проблем щодо діагностики, лікування та профілактики хвороб різної етіології, проведення власних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а також до здійснення науково-педагогічної діяльності.

Метою вступного іспиту зі спеціальності є всебічна перевірка готовності вступника до здобуття освітнього ступеня доктора філософії, а саме: перевірка рівня знань, умінь та навичок, здібностей до певного виду діяльності з конкурсного предмету, що проводиться у формі вступного іспиту.

Завданнями вступного випробування є:

– перевірка розуміння абітурієнтом програмного матеріалу фахових освітніх компонентів професійної підготовки;

– оцінювання знань особи та здатності до опанування освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю Н 6 Ветеринарна медицина.

До вступних фахових програм включається навчальний матеріал нормативних дисциплін циклу професійної підготовки за ступенем Магістр зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина, що складається з наступних фахових освітніх компонентів професійної підготовки:

– Епізоотологія та інфекційні хвороби;

– Загальна та спеціальна хірургія;

– Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин;

– Паразитологія та інвазійні хвороби тварин.

Це дозволяє комплексно оцінити рівень теоретичної і практичної підготовки вступників, визначити ступінь освоєння основних професійних навичок, необхідних для продовження навчання з метою отримання освітньої кваліфікації доктора філософії з ветеринарної медицини.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Для вступників передбачається виконання письмового вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності, що об'єктивно визначає їх рівень підготовки.

Вступний письмовий іспит до аспірантури зі спеціальності проводиться у вигляді письмових відповідей на поставленні запитання, що містяться у варіативних завданнях.

Екзаменаційні білети передбачають питання з визначених дисциплін. За відповідь предметна комісія зі спеціальності виставляє бали (максимум 200), на основі чого розраховується середній бал за відповіді на всі питання.

Оцінювання здійснюється за бальною шкалою (табл. 1).

Таблиця 1

Система оцінювання іспиту зі спеціальності за шкалою 100-200

Оцінка в балах	Оцінка за 4-бальною шкалою	Пояснення
190–200	відмінно	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
182–189	добре	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
174–181		Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
164–173	задовільно	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
160–163		Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
100–159	незадовільно	Недостатньо (виконання не задовольняє мінімальним критеріям)

Приймальна комісія допускає до участі у конкурсному відборі для вступу на навчання вступників на основі раніше здобутого ступеня вищої освіти Магістр / освітньо-кваліфікаційного рівня Спеціаліст, які при складанні вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності отримали не менше 160 балів.

Тривалість вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності – 2 години.

3. ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ В РОЗРІЗІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Зміст вступного іспиту включає знання матеріалу з наступних дисциплін:

– Епізоотологія та інфекційні хвороби;

– Загальна та спеціальна хірургія;

– Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин;

– Паразитологія та інвазійні хвороби тварин.

ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

Вступник повинен знати:

1) термінологію ветеринарної медицини;

2) порядок збору анамнестичних даних під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики інфекційних хвороб тварин;

3) зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень;

4) причини поширення хвороб інфекційної етіології;

5) інструкції щодо розроблення карантинних та оздоровчих заходів, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування інфекційних хвороб;

6) доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження;

На іспит виносяться наступні теми:

Імунітет. Види імунітету. Засоби специфічної та неспецифічної профілактики інфекційних хвороб тварин. Лікувально-профілактичні заходи у тваринництві. Інфекційна агалактія овець. Сап коней. Парагрип-3. Бешиха свиней. Мікоплазмоз свиней і птиці. Інфекційний ринотрахеїт великої рогатої худоби. Хвороба Ньюкасла. Мікотоксикози тварин. Дерматомікози тварин. Віспа тварин і птиці. Туберкульоз ссавців і птиці. Грип свиней і птиці. Нодулярний дерматит великої рогатої худоби. Губчастоподібна енцефалопатія. Африканська чума свиней. Класична чума свиней. Ящур. Емфізематозний карбункул великої рогатої худоби. Сказ ссавців. Сибірка. Туберкульоз тварин і птиці. Лептоспіроз. Бруцельоз. Алеутська хвороба.

ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ

Вступник повинен знати:

1) загальну і місцеву реакцію організму на травму, види травматизму і його профілактику;

2) принципи лікування запальних процесів у тварин;

3) види хірургічної інфекції та способи боротьби з нею;

4) види ран, біологію ранового процесу, принципи лікування ран. Методи зупинки кровотечі;

5) закриті механічні пошкодження, особливості їх перебігу і лікування;

6) етіологію, клінічні прояви, патогенез, принципи лікування і профілактики хвороб шкіри, судин, нервів, м'язів, сухожилків, суглобів і кісток;

7) пухлини, їх вплив на організм, принципи хірургічного лікування;

8) анатомо-топографічну характеристику органу зору, хвороби очей, профілактику масових кон'юнктиво-кератитів;

9) особливості перебігу, лікування хвороб в ділянці голови, шиї, потилиці;

10) проблеми лікування в торакальній та абдомінальній порожнинах;

11) особливості лікування гриж;

12) хвороби органів тазової порожнини і андрологію;

13) хвороби кінцівок і копит.

На іспит виносяться наступні теми:

Ортопедія. Хвороби грудних кінцівок Хвороби тазових кінцівок Офтальмологія. Хвороби в ділянці голови. Хвороби зубів. Хвороби ділянки вушної раковини, потилиці, шиї, холки. Хвороби в ділянці грудної стінки, черева та попереку. Андрологічні хвороби. Хвороби в ділянці таза та хвоста. Післякастраційні ускладнення.

СПЕЦІАЛЬНА ПРОПЕДЕВТИКА, ТЕРАПІЯ І ПРОФІЛАКТИКА ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ ТВАРИН

Вступник повинен знати:

1) загальну профілактику внутрішніх хвороб молодняку тварин;
2) методи дослідження хворих тварин;
3) методи і техніку введення лікарських речовин;
4) види і методи терапії;
5) нозологію внутрішніх хвороб;
6) етіологію, патогенез, етапи побудови діагнозу, синдроматику хвороб молодняку тварин, методи діагностики, лікування і профілактики внутрішніх хвороб тварин.

На іспит виносяться наступні теми:

Диспансеризація: задачі, принципи, складові частини, методика проведень. Атрезія новонароджених. Неврози, епілепсія та еклампсія. Стреси при транспортуванні, перегрупуванні, відлученні та ветеринарних заходах. Класифікація, особливості протікання та профілактики хвороб обміну речовин. Кетоз корів. Міоглобінурія коней. Аліментарна кахексія. А-гіповітаміноз. Імунодефіцитний стан молодняку. Недостатність цинку. Профілактика шлунково-кишкових хвороб молодняку. Загальні принципи діагностики і профілактики мікроелементів у тварин. Післяродова гіпокальцемія. Д-гіповітаміноз. Анемія і гіперемія головного мозку та його оболонок. Диференціальна діагностика хвороб нирок. Недостатність та надлишок фтору. Ендемічний зоб. Диференціальна діагностика хвороб печінки. Клінічні методи дослідження. Електрокардіографія. Зондування шлунку у коней: показання, методика. Ілеуси. Рентгенографія у тварин. Методи одержання і дослідження сечі у коней.

ПАРАЗИТОЛОГІЯ ТА ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

Вступник повинен знати:

1) методи зажиттєвої і посмертної лабораторної діагностики протозоозів, гельмінтозів, акарозів та ентомозів жуйних тварин, коней, свиней, птахів, м'ясоїдних тварин, хутрових звірів;

2) клінічні прояви та патолого-анатомічні зміни за протозоозів, гельмінтозів, акарозів та ентомозів різних видів тварин;

3) цикли розвитку паразитів – збудників протозоозів, гельмінтозів, акарозів та ентомозів тварин;

4) основи проведення превентивних заходів за протозоозів, гельмінтозів, акарозів та ентомозів у різних видів тварин;

5) основи проведення лікувальних заходів за протозоозів, гельмінтозів, акарозів та ентомозів у різних видів тварин.

На іспит виносяться наступні теми:

Токсоплазмоз тварин. Бабезіози тварин. Еймеріози тварин та птахів. Криптоспоридіоз телят. Саркоцистози тварин. Лейшманіоз собак. Гіардіоз собак. Бореліоз птиці. Дирофіляріоз собак. Фасціольоз жуйних тварин. Диктіокаульоз жуйних тварин. Цистицеркоз великої рогатої худоби та свиней. Ехінококоз сільськогосподарських тварин. Аноплоцефалідози коней. Моніезіоз жуйних тварин. Трихінельоз свиней. Езофагостомоз свиней. Гетеракоз птиці. Сетаріоз великої рогатої худоби. Оксіуроз коней. Трихуратози тварин. Токсокароз м'ясоїдних тварин. Стронгілідози органів травлення жуйних тварин, коней. Іксодові кліщі, їх паразитарне та ветеринарно-медичне значення. Демодекози тварин. Саркоптоїдози тварин. Малофагози птиці. Гастрофільоз коней.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

1. Інфекційні хвороби птиці / за ред. Л. Є. Корнієнка. Херсон : Грінь Д. С., 2012. 528 с.

2. Кісера Я. В., Божик Л. Я. Нормативно-правові акти щодо профілактики та ліквідації інфекційних захворювань спільних для кількох видів тварин. Львів : СПОЛОМ, 2013. 170 с.

3. Африканська чума свиней: історія, сьогодення та перспективи / Б. Т. Стегній ін. Київ : СТ Друк, 2015. 251 с.

4. Проблеми інфекційних хвороб тварин: монографія / за ред. В. А. Синицина. Ніжин : видавець ПП Лисенко М. М., 2015. 544 с.

5. Інфекційні хвороби котів: навч. посібник / О. Є. Галатюк та ін. Житомир : «Полісся», 2016. 132 с.

6. Планування ветеринарних заходів: навч. посіб., 2-ге вид., доп. і перероб. / за ред. Л. М. Корнієнко. Біла Церква : ТОВ «Білоцерківдрук», 2016. 364 с.

7. Корнієнко Л. Є., Наливайко Л. І., Недосєков В. В. Інфекційні хвороби птиці : навч. Посібник. Херсон : Олді-плюс, 2017. 528 с.

8. Лабораторна діагностика інфекційних хвороб тварин бактеріальної етіології / за ред. Н. Д. Левківської. Львів : СПОЛОМ, 2017. 244 с.

9. Інфекційні хвороби собак: навч. посібник / О. Є. Галатюк та ін. Житомир : ПП «Рута», 2018. 276 с.

10. Родіонова К. О., Палій А. П., Наливайко Л. І. Ветеринарна санітарія та дезінфектологія: термінологічний словник. Харків : «СтільІздат», 2019. 123 с.

11. Недосеков В. В., Мельник В. В., Макаров В. В. Транскордонні хвороби тварин з основами стемпінг-ауту: навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 336 с.

12. Карчевська Т. М. Спеціальна епізоотологія: навч. посібник. Кам'янець-Подільський, 2022. 248 с.

13. Повільні інфекційні хвороби тварин. наук. монографія / за ред. Л. Є. Корнієнка. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2020. 508 с.

ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ

1. Власенко В. М., Тихонюк Л. А., Рубленко М. В. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. Біла Церква, 2003. Ч. 1. 512 с.

2. Власенко В. М., Тихонюк Л. А., Рубленко М. В. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. Біла Церква, 2006. Ч. 2. 544 с.

3. Ортопедія собак і котів: навч. посібник. Ч. 1. Ортопедична хірургічна патологія / В. П. Сухонос та ін. Київ :Компринт, 2017. 139 с.

4. Ортопедія коней: посібник / Д. В. Сарбаш та ін. Харків : ХДЗВА, 2018. 194 с.

5. Загальна та спеціальна хірургія: практикум / Д. В. Сарбаш та ін. Харків, 2020. 265 с.

6. Киричко Б. П. Анестезіологічне забезпечення хірургічних операцій: курс лекцій. Полтава: «Астрая», 2020. 94 с.

7. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії, анестезіологія (частина 1) / В. П. Сухонос та ін. Київ, 2021. 458 с.

8. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії, анестезіологія. Ч. 2 / В. П. Сухонос та ін. Київ, 2022. 388 с.

9. Профілактика і лікування хірургічної інфекції у тварин : навчально-науковий посібник / М. В. Рубленко та ін. ; за ред. М. В. Рубленка. Біла Церква : БНАУ, 2023. 200 с.

СПЕЦІАЛЬНА ПРОПЕДЕВТИКА, ТЕРАПІЯ І ПРОФІЛАКТИКА ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ ТВАРИН

1. Ветеринарна клінічна біохімія: Посібник / М. І. Карташов та ін. : за ред. М. І. Карташова та О. П. Тимошенко. Харків : Еспада, 2010. 400 с.

2. Комп'ютерна, магнітно-резонансна томографія та інші сучасні методи діагностики у ветеринарній медицині дрібних тварин / П. І. Локес та ін. Полтава : Довкілля-К, 2011. 148 с.

3. Внутрішні хвороби тварин / В. І. Левченко та ін. ; за ред. В. І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч. 1. 528 с.

4. Внутрішні незаразні хвороби тварин: підручник / М. І. Цвіліховський та ін.; 3-є вид., переробл. та доповн. /за ред. М. І. Цвіліховського. К. : Аграрна освіта, 2014. 614 с.

5. Внутрішні хвороби тварин: Підручник / Левченко В. І. та ін.: за ред. В. І. Левченка. Біла Церква, 2015. Ч. 2. 609 с.

6. Клінічна діагностика хвороб тварин / В. І. Левченко та ін.; за ред. В. І. Левченка, В. М. Безуха. Біла Церква, 2017. 544 с.

7. Грушанська Н. Г., Якимчук О. М. Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин. К. : ЦП"КОМПРИНТ, 2017. 607 с.

8. Превентивні технології забезпечення здоров'я дрібних домашніх і екзотичних тварин : навч. Посібник / М. І. Цвіліховський та ін. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 438 с.

ПАРАЗИТОЛОГІЯ ТА ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

1. Інвазійні хвороби свійської птиці: навч. посібник / М. В. Богач та ін. Київ: Ветінформ, 2007. 224 с.

2. Інвазійні хвороби коней / В. Ф. Галат та ін.; за ред. В. Ф. Галата. Київ: НАУ, 2008. 152 с.

3. Посібник з інвазійних, інфекційних та незаразних хвороб свиней: навч. посібник / Ю. Ю. Довгій та ін.; за ред. Ю.Ю. Довгія. К.: Урожай, 2010. 328 с.

4. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: підручник / В. Ф. Галат та ін. Полтава : ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2012. 338 с.

5. Глобальна паразитологія / В. Ф. Галат та ін. Київ: ДІА, 2014. 568 с. + 24 с. іл.

6. Довідник з діагностики гельмінтозів тварин та оцінки ефективності протигельмінтозних заходів / С. І. Пономар та ін.; за ред. С. І. Пономаря. Біла Церква, 2015. 169 с.

7. Манжос О. Ф., Панікар І. І., Антіпов А. А., Пивоварова І. В. Ветеринарна протозоологія: навчальний посібник. Біла Церква, 2018. 214 с.

8. Наливайко Л. І., Палій А. П., Євстаф'єва В. О., Родіонова К. О., Івлева О. В. Хвороби хутрових тварин: науково-методичний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. 412 с.

9. Протозойні та окремі прокаріотні хвороби собак і котів: навчальний посібник / Ю. О. Приходько та ін. Харків: Видавець О. А. Мірошниченко, 2021. 168 с.

10. Протозойні хвороби м'ясоїдних тварин / О. А. Дубова та ін. Біла Церква, 2021. 257 с.

11. Дахно І. С. Паразитологія (діагностика інвазійних хвороб за екологічними та морфобіологічними особливостями збудників): навчальний посібник. Київ: Видавничій дім «Інтернаука», 2024. 413 с.